

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARGA INGLIZ TILINI O'RGATISH UCHUN ERTAKLARNI TANLAB OLISH VA ULARNI CHET TILIGA QIZIQTIRISH

Israilova Dildora

Mustaqil izlanuvchi MTMRMQTUMOI

Ilmiy Rahbar: **Abdunazarova Nargiza Fathullaevna**
pedagogika fanlari nomzodi dotsent

Annatsiya: So'nggi bir necha yil ichida chet tilini o'rganish o'z-o'zini rivojlantirishning bir usuli emas, balki zarurat bo'lib qoldi. Chet tili nafaqat maktablar va universitetlarda, balki ko'plab qo'shimcha maktabgacha ta'lim muassasalarida ham ta'limning majburiy tarkibiy qismiga aylandi.

Kalit so'zlar: chet tili, davlat, talab, jamiyat, omil, maktabgacha ta'lim

Jamiyatda chet tiliga bo'lgan talab, bir tomondan, shuningdek, ota-onalar tomonidan til nafaqat zamonaviy insonni tarbiyalashning omili, balki uning jamiyatdagi ijtimoiy va moddiy farovonligining asosi ekanligini tushunishi - boshqa tomondan. [bu lahza](#) chet tilini erta o'rganishni ayniqsa mashhur va dolzarb qilish. Agar 20 yil oldin tilni bilish faqat ba'zi sohalar ishlarida talab qilinadigan bo'lsa, endi kamida bittasini o'zlashtirish kerak edi [xorijiy til](#) zarur. Chet tilini o'qitishning asosiy muammosi talabaning yoshi. Ma'lumki, bolalar o'rganish uchun qulayroqdir. Yaqin vaqtgacha o'qitish metodikasi bolalarga qaratilgan edi [maktab yoshi](#), endi ota-onalar chet tilini o'rganishni iloji boricha erta boshlashga intilmoqda. Maktabgacha yoshdagi bolalarni chet tiliga o'rgatishning asosiy maqsadlari:

bolalarda chet tilida boshlang'ich muloqot qobiliyatlarini shakllantirish;

o'z maqsadlariga erishish, hayotiy aloqa sharoitida fikr va hissiyotlarini ifoda etish uchun chet tilidan foydalanish qobiliyati;

chet tillarini yanada o'rganishga ijobiy munosabat yaratish;

boshqa mamlakatlar hayoti va madaniyatiga qiziqishni uyg'otish.

Maktabgacha yoshi, ayniqsa, chet tilini o'rganishni boshlash uchun juda qulaydir: bu yoshdagi bolalar til hodisalariga nisbatan sezgirligi bilan ajralib turadi, ular o'zlarining nutq tajribalarini, tilning "sirlarini" tushunishga qiziqishadi. Ular kichik hajmi osongina va qat'iy eslashadi [til material](#) va uni yaxshilab ko'paytiring. Yoshi bilan bu qulay omillar kuchini yo'qotadi.

Chet tilni o'rganish uchun erta yosh afzalroq bo'lishining yana bir sababi bor. Bola qancha yosh bo'lsa, shuncha kamroq bo'ladi [so'z boyligi](#) yilda [mahalliy til](#), ammo shu bilan birga uning nutqiga bo'lgan ehtiyojlari ham kam: kichik bolada aloqa sohaları katta yoshdagilarga qaraganda kamroq, u hali murakkab aloqa muammolarini hal qilishi shart emas. Bu shuni anglatadiki, u chet tilini o'zlashtirganda, ona va chet tillaridagi imkoniyatlar orasidagi bunday katta farqni sezmaydi va uning muvaffaqiyat hissi kattaroq bolalarnikiga qaraganda yorqinroq bo'ladi.

Bolalarni o'qitish - bu maktab o'quvchilari va kattalarga qaraganda mutlaqo boshqacha uslubiy yondashuvni talab qiladigan juda qiyin masala. Agar kattalar chet tilida gaplashsa, bu uning boshqalarga o'rgatishi mumkin degani emas. Uslubiy jihatdan nochor darslarga duch kelganda, bolalar uzoq vaqt davomida chet tilidan nafratlanishlari va o'z qobiliyatlariga bo'lgan

ishonchlarini yo'qotishlari mumkin. Maktabgacha yoshdagi bolalar bilan faqat tajribali mutaxassislar ishlashi kerak.

Maktabgacha yoshda, ingliz tilini o'qitishda, bolalar asta-sekin kommunikativ kompetensiya asoslarini rivojlantiradilar, bu ingliz tilini o'rganishning dastlabki bosqichida quyidagi jihatlarni o'z ichiga oladi:

fonetik nuqtai nazardan to'g'ri takrorlash qobiliyati [inglizcha so'zlar](#) o'qituvchi, ona tili yoki ma'ruzachining orqasida, ya'ni eshitish diqqatini, fonetik eshitish va to'g'ri talaffuzni bosqichma-bosqich shakllantirish;

inglizcha so'z boyligini o'zlashtirish, birlashtirish va faollashtirish;

ma'lum miqdordagi sodda grammatik tuzilmalarni o'zlashtirish, izchil bayon tuzish.

Metodikato'g'ridan-to'g'ri ta'lim tadbirlarini o'tkazish bolalarning til qobiliyatlari tuzilishining yoshi va individual xususiyatlarini hisobga olgan holda qurilishi va ularning rivojlanishiga yo'naltirilgan bo'lishi kerak. Chet tilida muloqot motivatsiya va yo'naltirilgan bo'lishi kerak. Bolada chet tiliga nisbatan ijobiy psixologik munosabatni yaratish kerak va bunday ijobiy motivatsiyani yaratish usuli o'ynashdir. O'yin - bu ham tashkil etish shakli, ham bolalar ma'lum miqdorda to'planadigan darslarni o'tkazish usuli [inglizcha so'z boyligi](#), ko'plab she'rlar, qo'shiqlar, qofiyalarni sanash va boshqalarni o'rganing.

Darslarni o'tkazishning ushbu shakli til ko'nikmalarini va nutq qobiliyatlarini o'zlashtirish uchun qulay sharoit yaratadi. O'yin faoliyatiga ishonish qobiliyati chet tilida nutq uchun tabiiy turtki berishga, hatto eng oddiy iboralarni ham qiziqarli va mazmunli qilishga imkon beradi. Chet tilini o'qitishda o'ynash ta'lim faoliyatiga zid emas, balki u bilan organik ravishda bog'liqdir.

To'g'ridan-to'g'ri ta'lim faoliyatidagi o'yinlar epizodik va yakka bo'lmasligi kerak. Tilni o'rganish jarayonida boshqa tadbirlarni birlashtiradigan va birlashtiradigan uchidan uchigacha o'yin texnikasi zarur. O'yin metodikasi xayoliy vaziyatni yaratishga va bola yoki o'qituvchi tomonidan ma'lum bir rolni qabul qilishga asoslangan.

Ta'lim o'yinlari bo'linadi vaziyatli, raqobatbardosh, ritmik-musiqiy va badiiy.

TO vaziyat bu yoki boshqa sabablarga ko'ra aloqa vaziyatlarini simulyatsiya qiladigan rol o'ynash o'yinlarini o'z ichiga oladi. Rol o'ynash - bu bolalarning muayyan rollarni bajarishi, turli xil hayotiy vaziyatlar o'ynaladigan o'yin faoliyati, masalan: sotuvchi-xaridor, shifokor-bemor, aktyor va uning muxlislari va boshqalar.

Ular, o'z navbatida, bolalar odatdagi, standart dialogni ko'paytirganda, uni muayyan vaziyatga tatbiq etganda va turli xil modellarni qo'llash va o'zgartirishni talab qiladigan reproduktiv xarakterdagi o'yinlarga bo'linadi.

Standart dialog oynalari masalan:

Menga ko'rsating (ko'rsating) - o'qituvchi mavzuni nomlaganda va bola kerakli so'zning tasviri tushirilgan kartaga borib, unga ishora qilishi kerak.

Bu nima? O'qituvchi so'zlarni ko'rsatadi, bolalar so'zlarni nomlaydi.

Nima etishmayapti? (nima etishmayapti)

Nimaga tegishli emas? (bu ortiqcha)

"Sehrli oyna" - maqsad: diqqatni rivojlantirish. Hayvon maskalari kiygan bolalar oynaga yaqinlashadi. Sehrli oynada bir nechta hayvonlar aks ettirilgan. Bolalarga kimni va qancha ko'rganligini aytib berish kerak. Masalan: Men itni ko'raman. Men beshta itni ko'raman.

Raqobatbardosh lug'at va savodxonlikni targ'ib qiluvchi ko'pgina o'yinlarni o'z ichiga oladi. Ularda g'olib, til materiallarini eng yaxshi biladiganga ega.

Bu barcha turdagi krossvordlar, "kim oshdi savdolari", lingvistik vazifalar bilan stolda chop etilgan o'yinlar, buyruqlarni bajarish. Krossvordlarhar qanday mavzuda bo'lishi mumkin: hayvonlar, mevalar, sabzavotlar, mebellar, o'yinchoqlar va boshqalar. Buyruqlar boshqacha.

Sinfda bolalar o'yin o'ynashlari mumkin: "Simon aytadi" - bu o'yinning maqsadi kognitiv qiziqishlarni rivojlantirishdir. Bolalar o'qituvchining yonida turishadi. Bolalarning vazifasi o'qituvchining buyruqlarini bajarishdir. Masalan: Hands up! O'tir! Sakramoq! Yugur! Va hokazo. Ushbu o'yin davomida turli mavzulardagi leksik materiallardan foydalaniladi.

Ritmik musiqa o'yinlari - bu har qanday an'anaviy o'yinlar, masalan sheriklar tanlovi bilan raqs tushadigan raqslar, bu muloqot qobiliyatlarini o'zlashtirishga emas, balki nutqning fonetik va ritmomelodik jihatlarini yaxshilashga va til ruhiga botish uchun yordam beradi, masalan: "" Yong'oqlar va may "", "Siz nima? ism ", " Menga do'stlarim yoqadi ", " Eshitgan, elkama, tizza va oyoq barmoqlari "va boshqalar.

Badiiy yoki ijodiy o'yinlar Bu o'yin va badiiy ijod chegarasida turgan faoliyat turi bo'lib, unga yo'l o'yin orqali bolaga to'g'ri keladi. Ular, o'z navbatida, bo'linishi mumkin

1. Dramatizatsiya (ya'ni ingliz tilida kichik sahnalarni sahnalashtirish) "O'rmonda" - masalan: chanterelle va ayiq o'rmonda uchrashib, ozgina dialog o'ynaladi (Salom! Men tulkiman. Yugurishim mumkin. Men baliqni yaxshi ko'raman); "Qizil qalpoqcha" va boshqalar.

2. Nozik o'yinlarmasalan, grafik diktant, rasmni bo'yash va boshqalar. Rasmlarni bo'yash, bu tinchlantiruvchi, har doim ham informatsion emas, lekin juda keng tarqalgan faoliyat. Masalan, siz tayyor rasmni ko'rsatishingiz mumkin. Bola konturni o'rganayotganda o'qituvchi bu so'zni ko'p marta takrorlaydi, tafsilotlarni nomlaydi. Shunday qilib, biz yangi tilni bolaning o'zi nima qilgani deb nomlanishiga asos solamiz. Grafik diktant - masalan: sinfda bolalarga qaysi rangni bo'yashlari, bolalarga qanday rang berishini aytib berishadi, so'ngra ular hosil bo'lgan tasvirlarni o'qituvchi diktatsiya qilgan rasm bilan taqqoslashadi.

3. Vaziyatli improvizatsiya o'yinlari va ijodiy dramaturgiyalar chegarasida allaqachon taniqli shaklda o'ynagan taniqli ertak mavzusidagi improvizatsiya kabi faoliyat turi mavjud. Masalan, "sholg'om" yoki "teremok" o'yini, unda o'yinchilar soniga va yangi lug'at assimilyatsiyasiga qarab yangi belgilar va izohlar paydo bo'ladi.

Darsga kiritiladigan o'yinni tanlash yoki o'ylab topishda siz quyidagilarga rioya qilishingiz kerak qoidalar:

O'yinni boshlashdan oldin quyidagi savollarga javob bering: o'yin maqsadi nima, bola unda nimani o'rganishi kerak? U qanday nutqiy harakatni bajarishi kerak? Bola bunday bayonotni qanday tuzishni biladimi, qo'shimcha qiyinchiliklar bormi?

Ushbu savollarga javob bergandan so'ng, o'zingizning bolangizga aylanishga harakat qiling va bunday model bo'yicha bayonot paydo bo'lishi mumkin bo'lgan qiziqarli vaziyatni o'ylab toping.

Ushbu vaziyatni bolaga darhol uni qabul qiladigan tarzda qanday tasvirlash kerakligini o'ylab ko'ring ...

O'zingiz bolangiz bilan o'ynashdan zavqlaning!

O'yin tarbiyaviy bo'lishi kerak va bu o'yin bo'lishi kerak. Sovet Entsiklopedik Lug'atida o'yin samarasiz faoliyat turi sifatida ta'riflanadi, uning motivi uning natijasida emas, balki jarayonning o'zida. Bu juda [muhim belgi](#)... Shu sababli, sinfda o'yinni joriy etish, uning didaktik natijasi o'qituvchi uchun muhim, ammo bolalar faoliyati uchun rag'bat bo'la olmaydi. Binobarin, o'yin bolalar va hech narsani majburlay olmaydigan kattalar o'qituvchisi o'rtasidagi munosabatlarning uslubini o'zgartirishi kerak: bola faqat o'zi xohlagan paytda va o'zi uchun qiziq bo'lgan paytda va uni xushyoqadiganlar bilan o'ynashi mumkin.

O'qituvchi nafaqat o'yin tashkilotchisi bo'la oladi - u bola bilan o'ynashi kerak, chunki bolalar katta yoshlilar bilan katta zavq bilan o'ynaydilar va o'yin muhiti tashqi kuzatuvchining nigohi ostida buzilgan.

Shunday qilib, har qanday o'yinning asosini rol o'ynash deb aytishimiz mumkin. Rol o'yinidagi bola o'zi kabi harakat qilishi mumkin, [ingliz bolasi](#) yoki kattalar, [ertak xarakteri](#) yoki hayvon, tirilgan ob'ekt va boshqalar - bu erda imkoniyatlar cheksizdir.

Uning sherigi boshqa bola, o'qituvchi, qo'g'irchoq, hayoliy qahramon, aktyor yordamchisi yoki har doim bir xil rol o'ynaydigan ikkinchi o'qituvchi va boshqalar bo'lishi mumkin.

Chet tilini o'qitishning eng mashhur usullaridan biri bu axborot-kommunikatsiya usullaridan foydalanishkompyuter texnikasi, multimedia, audio va boshqalar kabi. To'g'ridan-to'g'ri ta'lim faoliyatida audio, video hikoyalar, ertaklar, kognitiv materiallardan foydalanish ta'limni individualizatsiya qilishga va maktabgacha yoshdagi bolalar nutq faoliyati uchun motivatsiyani rivojlantirishga yordam beradi. Aynan AKTni chet tilini to'g'ridan-to'g'ri ta'lim faoliyatida qo'llash motivatsiyaning ikki turi rivojlanadi: o'z-o'zini rag'batlantirish, tavsiya etilgan material o'zi qiziq bo'lsa va motivatsiya, bu maktabgacha yoshdagi bolada u o'rganayotgan tilini tushunishi mumkinligi bilan namoyon bo'ladi. Bu mamnuniyat keltiradi va o'z kuchiga ishonchni kuchaytiradi va yanada takomillashtirishga intiladi.

O'quv dasturidan ko'ra, ertak, hikoya yoki o'quv filmlarini tinglash yoki tomosha qilish ancha qiziqroq. Bolalar juda tez tilning semantik asoslarini anglaydilar va o'zlari gapira boshlaydilar. Agar o'qitishda to'liq immersiya usuli qo'llanilsa. Ushbu usul bolaning chet tili bilan muntazam va chuqur aloqasini nazarda tutadi. Bolaning ong osti g'ayrioddiy sezgir bo'lib, hatto aniq natijalar hozir ko'rinmasa ham, bir-ikki yil ichida bolaning g'ayrioddiy rivojlangan lingvistik qobiliyatlariga duch kelish mumkin.

Ingliz tilini o'rganish uchun audio ertaklar

Maktabgacha yoshdagi bolaning so'z boyligi bir necha o'nlab so'zlarga yetganda, siz ingliz tilidagi audio ertaklari yordamida to'g'ridan-to'g'ri ta'lim faoliyatini diversifikatsiya qilishingiz mumkin. Ovozli hikoyalarni quyidagilarga bo'lish mumkin:

Sof audio hikoyalar. Ovozli hikoyalar bolalar uchun ingliz tilini o'rganishda katta yordam beradi. Birinchidan, inglizcha kichik hikoyalar yaxshi. Masalan, bolalar bilan siz "Uchta mushukcha", "Uchta kichik cho'chqa" yoki "Juda ko'p Daves" kabi hikoyalarni tinglashingiz mumkin. Audio hikoyaning mohiyati aniq bo'lishi shart, aks holda bola tezda qiziqishni yo'qotadi. To'g'ridan-to'g'ri [ta'lim faoliyati](#) qiziqishsiz u unchalik samarali va samarali bo'lmaydi.

Audio hikoyalar illyustratsion material bilan birlashtirilgan. Ovozli ertak jarayonida bolalar o'qituvchi bilan birgalikda rasmlarni ko'rib chiqishadi va shu bilan birga so'zlarni talaffuz qilishadi.

Ovozli hikoyalar va "to'liq suvga cho'mish" usuli. Ingliz audio ertaklarini tinglashni yanada qiziqarli qilish uchun siz ertak terapiyasining usullaridan biri - ertak chizishidan foydalanishingiz mumkin. Ammo tinglash paytida rasm chizish, agar ertak syujeti bolaga kamida bir oz tanish bo'lsa, ishlaydi. Shuning uchun ertak ikkinchi yoki uchinchi marta tinglanganda bolalarga qalam va qog'oz beriladi. Haqiqat shundaki, tinglash paytida rasm chizish - bu ma'lumotni bir vaqtning o'zida idrok etish va ko'paytirishning chuqur ko'nikmalariga ta'sir qiluvchi jarayon. Chizish jarayonida bola eshitganlari bilan assotsiativ aloqalarni shakllantiradi. Ixtiyoriy yoki beixtiyor, rasmda tasvirlangan syujet bilan bog'liq bo'lgan begona so'zlar esga olinadi. Yo'lda, u bir vaqtning o'zida tinglashi va eshitgan narsalarini chizish qobiliyatiga ega ekanligiga e'tibor berish kerak. To'rt yoshdan besh yoshgacha bo'lgan chaqaloqlarning aksariyati eshitgan ma'lumotlarini tezda ko'paytirish qobiliyatiga ega emaslar. Ammo olti yoshga kelib, eshitgan ma'lumotlarini takrorlash, rasm chizish, ilova va hk shaklida muntazam ravishda tinglaydigan va ko'paytiradigan bolalar bir vaqtning o'zida tinglash, eshitish, tushunish va talqin qilish qobiliyatini rivojlantiradilar.

Ingliz tilini o'rganish uchun videolar

Maqsad videofilmbu maktabgacha va yosh bolalar tomonidan ingliz tilini o'rganishdir [kommunikativ usul](#) o'rganish. Dastur materiallari bola uchun qiziqarli, ammo ayni paytda tarbiyaviydir. Bolalar atrofidagi dunyo haqidagi bilimlarga qo'shilib, o'ynab, ingliz tilini o'rganadilar.

Leksik va grammatik materiallar ko'ngil ochish usulida kiritiladi. Nafaqat so'z boyligi bilan tanishibgina qolmay, balki ba'zi bir narsalar bilan bajarilishi mumkin bo'lgan harakatni aniq ko'rsatib beradi, bu so'zlarni tez yodlashga va chet tilida oddiy suhbat qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Ona tilida so'zlashadigan kishining mavjudligi fonetik materialni muvaffaqiyatli o'zlashtirishga yordam beradi.

Multifilmlar ingliz tilida - ingliz tilini o'qitishda eng yaxshi yordamchilardan biri. Bolalar multifilmlarni yaxshi ko'radilar va ularni ketma-ket tomosha qilishdan zavqlanadilar. Shuning uchun ingliz tilidagi multifilmlar bir vaqtning o'zida bolalarga chet tilini o'rgatishning ko'plab muammolarini hal qilishga yordam beradi:

bolada "nima uchun bu so'zlarni o'rganish" degan savol yo'q;

u multfilm tomosha qilishga qiziqadi va belgilar iboralarini takrorlashni yaxshi ko'radi;

multfilmlar bolaga nafaqat yangi so'zlarni o'rganish va o'rganish, balki inglizcha nutq tovushlarini o'rganishda ham yordam beradi;

takrorlash - agar bolaga multfilm yoqsa, u xuddi shu multfilmni yoddan o'rganmaguncha qayta-qayta ko'rishga tayyor.

Bolalarni chet tiliga o'rgatish uchun videokliplarni maxsus tanlab olish kerak, eng yaxshisi bolaga 2-3 yoshga mo'ljallangan bolalar uchun animatsion qo'shiqlar va multifilmlar (masalan, Maisy Sichqoncha haqidagi videolar). Bolaga bunday multifilmlarni tushunish ancha oson bo'ladi - mavzular mavjudligi sababli - hisob qaydnomasi, hayvonlarning nomlari va boshqalar. va tinch sur'at.

Shunday qilib, o'yin O'yin - bu proksimal rivojlanish zonasiga yo'naltirilgan bo'lib, pedagogik maqsadni bola uchun jozibali faoliyat motivi bilan birlashtiradi.

Adabiyotlar ro'yxati.

1. Astafieva M.D. Ingliz tilini o'rganayotgan bolalar uchun ta'til. - M.: Mozaika-sintez, 2009 y.
2. Galskova N.D. Nikitenko Z.N. Chet tillarni o'qitish nazariyasi va amaliyoti. [boshlang'ich maktab](#): uslubiy qo'llanma.-M.: Airis-press, 2004.
3. Guseva L.P. Biz o'ynaymiz, o'qitamiz, o'zlashtiramiz - biz ingliz tilini bilishni xohlaymiz. - Rostov n / a: Feniks, 2009 y.
4. Zemchenkova T.V. Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun ingliz tili. - M.: VAKO, 2008 yil.
5. Ivanova M.V. Bolalar uchun ingliz tili. - M.: AST: Astrel, 2009 y.
6. Trofimova G.S. Chet tillarni o'qitishning pedagogik asoslari (Subaktika didaktikasi). - Izhevsk: Udmurt universiteti nashriyoti, 1999 y.
7. Kozina S.V. Ingliz tilida maktabgacha yoshdagi bolalar uchun ta'til. - M.: TC Sphere, 2008 yil.